

Çocuk haklarının uygulama kararlı yerel yönetim sistemi Durum

Türkiye’de son otuz yılda gerçekleşen köyden kente büyük çaplı göçler, nüfusun %65’inin artık kentlerde yaşamakta olduğu anlamına gelmektedir. Büyük şehirlerde hizmetler üzerine binen genel yük, çocuklara yönelik koruyucu ortamda boşluklar oluşmasına neden olmuştur. Örneğin, 2004 yılında, onbeş yaşın altındakiler kent nüfusunun %28,5’ini oluştururken, bunların %24,2’si yoksulluk içinde yaşıyordu.

Çocuklar için koruyucu bir ortam sağlamanın önündeki başlıca engellerden biri, çocuk hakları ve bu haklara uyma yükümlülüğü ile ilgili genel farkındalığın düşük olmasıdır. Eğitim sistemi de yeterli kaynaklara sahip değildir ve finansman eksikliği yeni yatırımları sınırlamaktadır.

Yoksulluk ve sağlık hizmetlerine erişim gibi kentsel eşitsizliklere ilişkin veri ve analizler, kaynakları sosyal olarak dışlanmış çocuklar için bu önemli temel hizmet sunumlarının

iyileştirilmesine yönlendirmekte yetersiz kalmaktadır.

Çocuk Dostu Şehirler kavramı ulusal düzeyde kabul edilmiştir ancak yerel şehir meclisleri, kentlerini nasıl çocuk dostu yapacaklarını hala tam olarak şekillendirememişlerdir.

Çözüm

Türkiye’de, çocuklar için iyi yönetim, adalet ve koruma sağlayacak reformlar gerçekleştirilmektedir. Hükümetin en üst düzey yöneticileri çocuklara yapılan yatırımı artırma ve çocuk yoksulluğuyla mücadele taahhüdünü vermiştir.

UNICEF ve İçişleri Bakanlığı belirlenen oniki ilde *Çocuk Dostu Şehirler* modelini desteklemek yoluyla bu reformların vaat ettiklerini daha da arttırmayı planlamaktadır. Yerel ve yerinden yöneticiler kaynakları çocuklar yararına yönlendirmek ve çocuk sorunları konusunda halkın bilincini arttırmak için veri toplama, planlama ve çocuk odaklı bütçeler kullanabilecektir.

Beş yıl boyunca uygulanacak olan ve daha kapsamlı mahiyetteki ‘Çocuklar için Sosyal Yatırım’ programının bir parçası olarak, *Çocuk Dostu Şehirler* aşağıdaki stratejileri destekleyecektir:

- çocukların sokakta çalışmasını ve/veya yaşamasını önlemek;
- çocuk katılımını arttırmak ve çocukları çocuk hakları konusunda eğitmek;
- sosyal hizmetleri merkezîyetçilikten uzaklaştırmak ve çocuklar için yerel hizmet sunumunu iyileştirmek.

Projenin başarısı, ülkenin diğer şehirleri için de örnek olacaktır.

Hedef

Merkezi ve yerel hükümetin, sivil toplum kuruluşlarının ve çocuk gruplarının şehirlerin çocuk dostu hale getirilmesini desteklemesine yardımcı olmak için bir teşvik paketi geliştirilmelidir. *Çoc*

Çocuk Dostu Şehirler

teşvik paketi:

- çocuklar için pek çok avantajı içeren bu modelin benimsenmesi için sivil toplumun, ailelerin, çocukların da katkısını içeren toplumsal bir hareketi teşvik eder;
- tüm hastanelerin Bebek Dostu statüsüne ulaşmasını, okul çağındaki kız çocuklarının ilköğretime kayıt olmasını, sokakta çalışan çocuklar için telafi eğitimi sağlanmasını ve ailelerinden ayrı olan çocukların mümkün olan hallerde aileleriyle yeniden bir araya gelmelerine de yardımcı olmayı amaçlar;
- çocuk haklarını ve *Çocuk Dostu Şehirler* modelini destekleyen basın toplantıları ve eğitim oturumlarıyla yerel medyanın desteğini sağlamayı amaçlar;
- Çocuk hakları konusunda kaydedilen ilerlemeleri izlemek için bilgisayar programları, istatistiksel yazılımları ve eğitim vererek yerel yöneticiler ve sivil toplum kuruluşları arasında çocuk sorunları hakkında bilinçli, bilgili ve veriye dayalı diyalogu destekler.

Sonuç

Antalya, Bursa, Erzincan, Gaziantep, Karaman, Kayseri, Kırşehir, Konya, Sivas, Tekirdağ, Trabzon ve Uşak'tan oluşan oniki ilde *Çocuk Dostu Şehirler* modelinin oluşturulması:

- MEB ve UNICEF'in tüm kız çocuklarını ilkokullu yapmaya yönelik *Haydi Kızlar Okula!* çalışmasını;
- düşük gelirli ailelerde yoksulluğu hafifletmeye yönelik tedbirlerle çocuk yoksulluğunun azaltılmasını;
- temel eğitimi alamamış olan çocuklar için telafi eğitimi sağlanmasını;
- caddeleri ve sokakları çocuklar için daha güvenli hale getirmek amacıyla daha sıkı trafik düzenlemeleri ve kontrollerinin sağlanmasını;
- Bebek Dostu hastanelerin artması ve ilk altı ay sadece anne sütü ile beslenmenin yararları ile ilgili bilinç düzeyinin artmasını;
- çocuklar için yeterli bütçe ayrılması, gerekli analizlerin yapılması ve kaynak tahsislerinin artmasını;
- tüm okulların Çocuk Dostu Okullar (ÇDO) haline getirilmesini;
- hem yetişkinler hem çocuklar arasında çocuk hakları konusunda duyarlılığın artırılmasını;
- çocuklar için daha fazla spor ve dinlenme etkinlikleri ve tesislerin artmasını destekleyecektir.

Sponsorlar için

Kapsamlı bir toplumsal seferberlik anlayışı ile yürütülmesi gereken *Çocuk Dostu Şehirler* projesinin etkili uygulanabilmesi için özel sektörün ve tüm kurumların mali desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. Şehirlerimizi çocuklara uygun bir hale getirilmesi için kurumların sürece aktif katılımı çok önemlidir.

Ekonominin gelişmeyi doğrudan etkileyen çalışmalar çocuklar için temel hizmetleri ve çıktıları da doğrudan etkilemektedir. Çocuklar birgün iş dünyasını da şekillendireceklerdir, onlar ekonominin de geleceğidir.

Ülkemizde geliştirilecek olan bu on iki Çocuk Dostu Şehrin destekleyicisi olacak sponsorlar tüm görsel malzemedeki yer alacak ve bu şekilde markaların bilinirliği artacaktır. Ayrıca böylesine önemli bir sosyal sorumluluk projesinde UNICEF ile birlikte yer aldıklarını ve toplumsal gelişime katkıda bulduklarını kamuoyuna duyurabileceklerdir.

http://www.unicef.org/turkey/dn_2006/cr33.html